

особливий профіль стійкої особистості, що містить у собі три компоненти: 1) відданість (залученість), 2) контроль, 3) виклик (прийняття ризику, готовність ризикувати).

Дія стресогенних факторів переломлюється через систему переконань життєстійкості. С. Мадді описав п'ять механізмів протистояння людини стресу за допомогою життєстійких переконань: 1) фізіологічний – позитивний вплив на імунітет організму, 2) когнітивний – оцінка важкої життєвої ситуації як менш стресової, 3) мотиваційний – прагнення до совладаючої поведінки, 4) соціально-психологічний – пошук підтримки з боку інших людей і 5) поведінковий – використання практик оздоровлення.

Отже, як бачимо, життєстійкість являє собою певний внутрішній ресурс, «стержень» особистості, її стійку та зрілу систему переконань, котра дозволяє успішно справлятися як із стресовими в цілому, так і бойовими, зокрема, тяжкими життєвими ситуаціями. Дозволяє більш легше переживати життєві негаразди та особистісно зростати, набувати досвіду успішного подолання кризових обставин, що є досить важливим для підтримання психічного здоров'я особистості.

УДК 37.03.000.141

Сівенко М. — ст. гр. 3еА

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

**ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОГО
САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ
(З ПОГЛЯДІВ Г. СКОВОРОДИ)**

Науковий керівник: к.пед.наук, доцент Мокроменко О.В.

Sivenko M.

Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture

**PHILOSOPHY OF PERSONALITY PROFESSIONAL SELF-
DETERMINATION
(ACCORDING TO G. SKOVORODA'S PHILOSOPHY)**

Supervisor: Candidate of Pedagogical Sciences, Olena V. Mokromenko,
Associate Professor

Ключові слова: професійне самовизначення, сродна праця, особистість, філософія Г. Сковороди

Key words: professional self-determination, cognate work, personality, G.Skovoroda's philosophy

Поняття «професійне самовизначення» в психолого-педагогічній літературі останнього десятиріччя визначається як процес формування особистістю свого ставлення до професійно-трудового середовища і спосіб його самореалізації, складова частина цілісного життєвого самовизначення.

В умовах глобалізації та конкуренції у світовому економічному просторі превалює економічний аспект у вирішенні проблеми професійного самовизначення особистості — конкурентоспроможність, економічна вигода, престиж, зорієнтованість освіти на ринок праці.

Як результат — ігнорування особистого, філософського аспекту. Адже, людина, визначаючи свою майбутню професію, пов'язує з цим свої інтереси, кар'єру, стан, саморозвиток особистих можливостей, тобто це проблема життя і щастя людини.

Проблема людини — здавна предмет філософських роздумів. Людина вибирає не сенс буття, а покликання, у якому сенс буття обертається.

Натомість душевний спокій, радість, щастя, впевненість, відчуття повноти свого буття, веселість духу принесе тільки одна, «сродная» праця. Вона є необхідною передумовою на шляху людини до щастя.

Г.Сковорода зазначав, що скільки посад, стільки і сродностей, що всі вони однаково законні і шановні.

І саме в цьому випадку закликав до самопізнання і вибору «сродної» праці, бо це і вважав сенсом людського буття.

Мислитель застерігав, що праця, яка не відповідає сродности, шкідлива і для людини і для суспільства. «Сродная» праця приносить людині насолоду не стільки своїми наслідками, винагородою чи славою, як самим своїм процесом. Вона не лише забезпечує людське матеріальне благополуччя, а є важливим засобом духовного самоутвердження, самовдосконалення людини, здоров'я її душі.

А самовдосконалення кожної людини веде до вдосконалення суспільства. Г.Сковорода вбачав у праці той чинник, який вирішально впливає на формування особистості: розвиває моральні почуття, волю, виховує сильний характер. І таку силу має праця, коли люди працюють відповідно до своїх нахилів. Отже, філософ указав простий і мудрий шлях: батьки і вихователі повинні виявити і розвинути природні задатки дітей, пізнати їх нахили і здібності, допомогти дітям визначити своє покликання в праці. Г.Сковорода вважав залучення дітей до практичної діяльності найрезультативнішим засобом підготовки дітей до праці, самовизначення, вибору, адекватного реальному життю, своїм потенційним можливостям, шляху в житті.

Необхідною передумовою людини на шляху до щастя є дотримання нею спорідненої («сродної») праці. Г. Сковорода висунув ідею перетворення праці із засобу до життя на найпершу життєву потребу та найвищу насолоду.

Зміст людського життя він вважав у праці, а справжнє щастя — у вільній праці за покликанням. Г. Сковорода вважав щасливою таку людину, яка пізнала себе, свій внутрішній світ, має в душі і серці віру, надію, любов і через споріднену працю забезпечує собі щасливе життя.

Сьогодні також, кожний українець реалізує себе через свою працю, яка може бути найрізноманітнішою — від поетичних творів до досконалого машинобудування.

Головне при цьому, що людина займається «сродною працею», яка вибрана душею і вмінням, і саме вона робить багатою і щасливою людську долю. Праця постає не тільки життєвою необхідністю, а вона стає найвищою земною насолодою.

Саме Г.Сковорода, як філософ, розумів сенс життя у прагненні і діяльності, без «сродної праці» не має людського задоволення і найвище благо здобувається тільки шляхом безпервної праці.

Література

1. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання : навчальний посібник / В. І. Лозова, А. В. Троцько. — Х., 2002. — 399 с
2. Троцько А. В. Історія педагогіки : навчальний посібник / А. В. Троцько. — Х., 2008. — 545 с.